

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 15/2016
18.01.2017. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић и Слађане Накић Момировић, чланова већа, у парници тужиоца Патријаршије Српске православне цркве, Патријаршијски управни одбор ..., кога заступа пуномоћник Петар Грозданић, адвокат из ..., против туженог „АА“ ..., кога заступа пуномоћник Борис Богдановић, адвокат из ..., ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж број 5419/12 од 05.09.2013. године, на седници већа одржаној дана 18.01.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж број 5419/12 од 05.09.2013. године и пресуда због пропуштања Вишег суда у Новом Саду П број 241/2011 од 17.09.2012. године, и предмет враћа Вишем суду у Новом Саду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом због пропуштања Вишег суда у Новом Саду П број 241/2011 од 17.09.2012. године усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужилац носилац права својине на непокретности ближе описаној у том делу изреке што је тужени дужан да призна и трпи да се тужилац на основу ове пресуде укњижи као носилац права својине на тој непокретности у катастру непокретности и другим јавним књигама. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж број 5419/12 од 05.09.2013. године, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу одлуке о главној ствари (став 1. и 2. изреке).

Пресудом Врховног касационог суда Рев 1387/2013 од 18.12.2013. године одбијена је као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж број 5419/12 од 05.09.2013. године.

Одлуком Уставног суда број Уж 2592/2014 од 15.09.2016. године усвојена је уставна жалба „АА“ који је тужени у овом спору, и утврђено је да је пресудом Врховног касационог суда Рев број 1387/2013 од 18.12.2013. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење, зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије. Другим ставом изреке поништена је пресуда Врховног касационог

суда Рев број 1387/2013 од 18.12.2013. године и одређено да надлежни суд донесе нову одлуку о ревизији подносиоца уставне жалбе изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 5419/12 од 05.09.2013. године.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 399. ЗПП („Службени гласник РС“ број 125/2004, 111/2009, 72/2011) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Тужилац је поднео тужбу против туженог ради утврђења. Достава те тужбе је покушана (безуспешно) више пута на адресу (према изводу из АПР-а). Затим је тужба достављена директору фирме ББ на адресу Пријем тужбе и решење суда од 07.12.2011. године којим се тужени обавезује да поднесе одговор на тужбу и обавештава о последицама пропуштања, потврдило је лице (потпис нечитак) својим потписом на повратници од 29.05.2012. године. Осим потписа на повратници налази се и отисак печата туженог. Тужени није у року од 30 дана од пријема тужбе поднео писани одговор.

Тужилац је у тужби навео да је дана 27.07.2009. године Дирекција за реституцију Републике Србије делимичним решењем усвојила захтев тужиоца и утврдила право својине Патријаршије Српске православне цркве, између осталог и на парцели број ... уписаној у лист непокретности број ... КО ..., да је обавезана Република Србија да је као власнику Патријаршије Српске православне цркве пренесе у својину, а ОЗЗ „ВВ“ да исту преда у државину, да је над ОЗЗ „ВВ“ отворен стечајни поступак, у коме се предметна парцела води као део стечајне масе, као и да је поднео захтев за излучење из стечајне масе. Дана 01.06.2011. године Управни суд је пресудом 2У број 11447/10 одбио тужбу ОЗЗ „ВВ“ а којом је тужбом оспоравала законитост напред наведеног решења. Предметна парцела у извршном поступку против дужника ОЗЗ „ВВ“ дана 02.11.2006. године продата је туженом, који се укњижио као носилац права својине на парцели дана 13.04.2009. године, противно забрани располагања почев од 01.05.2006. године из члана 36. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама. Уз тужбу је приложено делимично решење Дирекције за реституцију број ... од 27.07.2009. године, захтев за предају (излучење ствари) од 20.10.2010. године и допуна захтева од 21.10.2010. године, пресуда Управног суда број У 11447/10 од 01.06.2011. године, решење Општинског суда у Новом Саду И број 923/06 од 02.11.2006. године и решење РГЗ Службе за катастар непокретности ... од 13.04.2009. године.

Позивајући се на одредбу члана 338. став 1. ЗПП којом је прописано да ако тужени не поднесе одговор на тужбу у одређеном року, суд доноси пресуду којом усваја тужбени захтев (пресуда због пропуштања), првостепени суд је донео пресуду због пропуштања јер тужени није приступио на заказано рочиште, а по жалби туженог Апелациони суд у Новом Саду је потврдио првостепену одлуку, а Врховни касациони суд својом одлуком одбио као неосновану ревизију.

Првостепени и другостепени суд су разматрали испуњеност услова за доношење пресуде због пропуштања како у односу на саму уредност доставе, тако и у односу на испуњеност других услова као што су: да је туженом уредно достављена тужба са поуком о последицама пропуштања, да чињенице на којима се заснива тужбени захтев нису у супротности са доказима које је сам тужилац поднео или са чињеницама које су опште познате, ако основаност тужбеног захтева произилази из чињеница наведених у

тужби и ако не постоје општепознате околности из којих произилази да су туженог спречили оправдани разлози за одговор на тужбу, па су закључили да су испуњени услови за доношење ове одлуке.

Насупрот томе Врховни касациони суд одбијајући ревизију туженог, наведену правноснажну одлуку испитивао је у погледу испуњености једног од услова, који се односи на уредност извршене доставе, док је у погледу осталих услова навео само да тужба садржи доказе који су у сагласности са постављеним тужбеним захтевом и да основаност тужбеног захтева произилази из чињеница наведених у тужби.

Уставни суд поступајући по уставној жалби туженог у овом спору као подносиоца уставне жалбе својом одлуком Уж 2592/2014 од 15.09.2016. године поништио је пресуду Врховног касационог суда Рев 1387/2013 од 18.12.2013. године и одредио да надлежни суд донесе нову одлуку о ревизији подносиоца уставне жалбе изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 5419/12 од 05.09.2013. године.

Уставни суд прихвата оцену оба нижестепена суда о основаности испуњености услова који се тичу уредности доставе тужбе, и наводи да је само то питање било предмет разматрања оба суда другостепеног и ревизијског, који су дали оцену да је достављање било уредно. Прихватајући њихов закључак о овом питању, Уставни суд наводи да се не може говорити о произвољној примени одредаба мередовног процесног права којима је уређено питање достављања писмена у поступку. Међутим, у погледу другог питања које је од значаја у овом спору Уставни суд констатује да је другостепени суд „контролишући примену материјалног права“ пропустио да оцени испуњеност услова за доношење пресуде због пропуштања иако је подносилац жалбе у ревизији поновио жалбене наводе због којих је сматрао да нису били испуњени услови за доношење пресуде због пропуштања, а који су у највећој мери идентични и са наводима уставне жалбе. Тиме је Врховни касациони суд извршио повреду права на образложену судску одлуку, јер није разматрао кључна питања од кључног значаја за примену меродавног права а чиме се дошло до последично произвољног правног закључка о томе да су били кумулативно испуњени законом прописани услови за доношење пресуде због пропуштања. У својој одлуци позвао се на пресуду Европског суда за људска права у предмету *Lacatus* и други против Румуније од 13.11.2012. године број представке број 12694/04 став 102 и закључио да је тиме повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, па је даље закључио да се штетне последице учињене повредом права из члана 32. став 1. Устава могу отклонити једино поништајем оспорене пресуде Врховног касационог суда и одређивањем да у поновном поступку тај суд донесе нову одлуку о ревизији подносиоца изјављеној против оспоредне пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж број 5419/12 од 05.09.2013. године.

У поступку након поништавања пресуде Врховног касационог суда, у предмету Рев 1387/2013 од 18.12.2013. године, Врховни касациони суд је поново размотрио ревизију туженог и утврдио да је ревизија основана.

Наиме, из доказа приложених уз тужбу не може се са сигурношћу утврдити да ли је тужени био обавештен о вођењу поступка реституције, као ни да ли су органи који су одлучивали у поступку реституције били обавештени да је предметно земљиште продато у извршном поступку 2006. године који је вођен против ОЗЗ „ВВ“ будући да је

у том моменту земљиште било укњижено као друштвена својина те задруге. Зато није јасно из приложених доказа да ли је тужени могао да оспорава одлуку у поступку реституције, јер није извесно да је о вођењу тог поступка и знао.

У одлуци Уставног суда Уж 2592/2014 којом се поништава пресуда Врховног касационог суда Рев број 1387/2013 од 18.12.2013. године, Уставни суд се позива на истакнуто схватање у својој одлуци Уж 3022/2012 од 29.01.2015. године да претпоставка тачности извршеног уписа је оборива, али у посебном поступку који је законом предвиђен, те да судови не могу преиспитивати тачност земљишно књижног уписа сем уколико онај ко то оспорава тражи и на начин како то закон прописује. Уставни суд подсећа и на праксу Европског суда за људска права по којој ризик од било какве грешке или пропуста који направи државни орган мора да сноси држава, а такве грешке се не смеју исправљати на терет грађана (позив на предмет Gashi против Хрватске од 13.12.2007. године, број представке 32457/05 став 40.). Будући да према одредбама Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, Републички фонд за заштиту коришћења и унапређење и уређење пољопривредног земљишта и предузећа која користе то земљиште, као и надлежна министарства су имали обавезу да до 31.12.1997. године изврше попис тог земљишта и одговарајуће промене у јавним евиденцијама о непокретностима. Пошто то није било извршено, или се то из приложених доказа не види, било је потребно испитати да ли је тужени могао да оспорава одлуку донету у поступку реституције, то јест да ли је за тај поступак уопште знао.

Са изложеног, Врховни касациони суд налази да нису били испуњени услови за доношење пресуде због пропуштања, јер из навода у тужби и доказа приложених уз тужбу није несумњиво произилазила основаност тужбеног захтева, због чега је суд био дужан да закаже припремно рочиште а потом рочиште за главну расправу, изведе понуђене доказе и донесе мериторну одлуку.

Са изнетих разлога, а на основу члана 406. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Љубица Милутиновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић